

(controleren of informatie nog de meest recente is)

EXAMENPROGRAMMA VMBO.

Uit de Preamble (6 algemene onderwijsdoelen die voor alle vakken en sectoren in het VMBO gelden):

1. **Werken aan vakoverstijgende thema's** (relaties met de persoonlijke en maatschappelijke omgeving, waarbij onder meer aandacht wordt besteed aan: het kennen van en omgaan met eigen en andermans normen en waarden))
2. **Leren uitvoeren** (mede met gebruikmaking van ICT, een aantal schoolse vaardigheden verder ontwikkelen, waaronder: Nederlandse en Engelse teksten lezen en beluisteren)
3. **Leren leren** (onder meer: het leren, mede met gebruikmaking van ICT, van een aantal strategieën die het leerproces kunnen verbeteren)
4. **Leren communiceren** (mede via een precies van interactief leren: een aantal sociale en communicatieve vaardigheden verder ontwikkelen, zoals: elementaire sociale conventies in acht nemen)
5. **Leren reflecteren op het leer- en werkproces** (zicht krijgen op en sturing geven aan het eigen leer- en werkproces)
6. **Leren reflecteren op de toekomst** (zicht krijgen op eigen toekomstmogelijkheden en interesses)

<In het VMBO behoort het vak Engels tot het Gemeenschappelijk Deel van alle leerwegen.>

In het VMBO kan 1 van de vakken Duits en Frans gekozen worden in het Sectordeel van de sector Economie. Daarnaast kunnen deze vakken in de Gemengde Leerweg en Theoretische Leerweg gekozen worden in het vrije deel

Voor alle leerwegen geldt dat de kandidaten in de sector Economie in plaats van het sectorvak Frans of Duits in een aantal gevallen kunnen kiezen voor 1 van de vakken Arabisch, Spaans of Turks. Het betreft leerlingen die in de basisvorming vrijgesteld waren van het volgen van Frans of Duits als 2e moderne vreemde taal. Daarnaast kunnen de vakken Arabisch, Spaans of Turks in de Gemengde Leerweg en Theoretische Leerweg gekozen worden in het vrije deel.

Het examen bestaat per vak of programma uit een Schoolexamen en een Centraal examen of uitsluitend uit een Centraal examen (= maatschappijleer, LO en de kunstvakken). Voor de vakken Nederlands en Engels uit het Gemeenschappelijk Deel, de vakken uit het Sectordeel en de vakken of programma's uit het vrije deel die tot het eindexamen VMBO kunnen behoren, is er zowel een Schoolexamen als een Centraal examen.

Als het examen bestaat uit een Schoolexamen en een Centraal examen is de richtlijn dat het Schoolexamen betrekking heeft op ongeveer 2 / 3 deel van het Examenprogramma en Centraal Examen op ongeveer 1 / 3 deel.

Examenprogramma per Leerweg:

	Basisberoepsgerichte Leerweg	Kaderberoepsgerichte Leerweg	Gemengde Leerweg	Theoretische Leerweg
Algemene vakken	Kerdeel (niet: cursiveringen)	Kerdeel	Kerdeel en verrijksdeel	Kerdeel en verrijksdeel
Beroepsgerichte programma's	Kerdeel (niet: cursiveringen)	Kerdeel en verrijksdeel	Kerdeel gemengd	n.v.t.

Het Centraal Examen kan bestaan uit:

Een centraal schriftelijk examen (CSE)

<Een tweede correctie door een gecommitteerde behoort tot de mogelijkheden>

Een centraal praktisch examen (CSP)

<De beoordeling van het product vindt plaats door de examinator; er is sprake van medebeoordeling door een gecommitteerde>

Een centraal integratieve eindtoets (CIE)

<Het gaat om een centraal vastgestelde opdracht over het verrijksdeel waarbij exameneenheden uit het kerndeel betrokken kunnen worden. De beoordeling vindt plaats door de examinator; medebeoordeling vindt plaats door en door de directeur aan te wijzen tweede examinator>

Voor de algemene vakken wordt in alle leerwegen alleen een centraal schriftelijk examen (CSE) afgenomen. Een uitzondering hierop vormen de beeldende vakken, die zowel een centraal schriftelijk examen (CSE) als een centraal praktisch examen (CSP) kennen.

In het volgende schema is per beroepsgericht programma gespecificeerd welke onderdelen van toepassing zijn:

	Basisberoepsgerichte Leerweg	Kaderberoepsgerichte Leerweg	Gemengde Leerweg
CSE	X	X	X
CSP	X		
CIE		X	

Een zitting van het CSE bij de Basisberoepsgerichte Leerweg duurt 90 minuten. Een zitting bij het CSE voor de overige leerwegen duurt 120 minuten.

Het Schoolexamen kan bestaan uit schriftelijke en mondelinge toetsen, praktische opdrachten, een handelingsdeel, een sectorwerkstuk (20 uur leerlast minimaal) voor de kandidaten van de Gemengde Leerweg en de Theoretische Leerweg. Het Schoolexamen heeft de vorm van een examendossier dat het volgende omvat: een overzicht van de afgelegde toetsen en uitgevoerde opdrachten, een overzicht van de behaalde resultaten en vorderingen en informatie over het handelingsdeel.

Het eindcijfer voor het examen komt als volgt tot stand: per vak of programma wordt het cijfer van het Schoolexamen gecombineerd met het cijfer voor het Centraal examen. Voor de Basisberoepsgerichte leerweg geldt dat het cijfer voor het schoolexamen voor 2 / 3 en het cijfer voor het Centraal examen voor 1 / 3 het cijfer bepaalt. Voor de overige leerwegen is de verhouding 1 / 2 , 1 / 2.

VAKSPECIFIEKE EXAMENBESCHRIJVING:

CENTRAAL EXAMEN.

Examinering kerndeel

<In de Basis- en Kaderberoepsgerichte Leerweg worden Arabisch, Turks en Spaans niet centraal geëxamineerd.>

MVT/K/ 3 Leervaardigheden MVT +
MVT/K/ 4 Leesvaardigheid bij CSE

Examinering verrijksdeel

Voor de Gemengde Leerweg en de Theoretische Leerweg:

MVT/K/ 5 Vaardigheden in samenhang MVT bij CSE
(+ bij Engels ook nog: MVT/V/1 + 2 Leesvaardigheid + Schrijfvaardigheid)
(+ bij Arabisch, Duits, Frans, Spaans, Turks ook: MVT/ V/ 3 Kennis van land en samenleving)

SCHOOLEXAMEN:

Examinering kerndeel

MVT/K/ 1 Oriëntatie op leren en werken
MVT/K/ 3 Leervaardigheden in de MVT
MVT/K/ 5 Luister- en Kijkvaardigheid
MVT/K/ 6 Gespreksvaardigheid
MVT/K/ 7 Schrijfvaardigheid
<uitgezonderd: Arabisch in alle Leerwegen> en Engels in de Gemengde Leerweg en
Theoretische Leerweg>
MVT/K/ 2 + bijdrage aan de examinering van basisvaardigheden (MVT)

Examinering verrijksdeel

Voor de Gemengde Leerweg en de Theoretische Leerweg tenminste ook:

MVT/V/ 5 Vaardigheden in samenhang

In de Basis- en Kaderberoepsgerichte Leerweg kennen Arabisch, Spaans en Turks uitsluitend een Schoolexamen. Dit heeft betrekking op alle exameneenheden <maar: geen schrijfvaardigheid voor Arabisch>

Sectorwerkstuk

Voor de kandidaten van de Gemengde Leerweg en de Theoretische Leerweg kan het sectorwerkstuk vanuit 1 of meer MVT worden ingevuld om zo te toetsen: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

EINDTERMEN KERNDDEEL

In de officiële volledige beschrijving (die op deze bladen niet in extenso wordt gevolgd) staan naast niet-gecursiveerde tekstdelen, ook gecursiveerde tekstdelen. Deze zijn hieronder **wel** volledig opgenomen (gecursiveerd) en gelden alleen voor de Theoretische leerweg, de Gemengde Leerweg en de Kaderberoepsgerichte Leerweg.

MVT/K/1: Oriëntatie op leren en werken

MVT/K/2: Basisvaardigheden

MVT/K/3: Leervaardigheden in de MVT

MVT/K/4: Leesvaardigheid (de teksten zijn authentiek of gebaseerd op authentiek materiaal, kunnen enige kennis van land en samenleving vereisen)

Voor de vakken Arabisch, Frans en Spaans geldt dat de teksten een eenvoudige opbouw kennen, expliciete informatie bevatten en uit korte zinnen bestaan

Voor de vakken Duits, Engels en Turks geldt dat de in de teksten de mate van redundantie minder is dan bij de teksten in de basisberoepsgerichte leerweg

De kandidaat heeft bewezen wat langere teksten (over: hobby's, interesses of eigen opleiding of over: aangepaste uitgaven uit <jeugd>literatuur) te kunnen lezen en heeft daarvan verslag gedaan in een leesdossier

MVT/K/5: Luister- en Kijkvaardigheid

< op basis van het gehoorde anticiperen op het vervolg van een gesprek >

<voor Arabisch, Frans en Spaans geldt dat:

de teksten een gemarkeerde opbouw kennen, expliciete informatie bevatten en dat samengestelde zinnen kunnen voorkomen

in de teksten ook minder frequente woorden kunnen voorkomen, waarvan de betekenis niet uit de context kan worden afgeleid

er in een aangepast tempo wordt gesproken

<voor Duits, Engels en Turks geldt dat:

de teksten een gemarkeerde opbouw kennen, expliciete informatie bevatten en dat samengestelde zinnen kunnen voorkomen

de teksten een duidelijke opbouw kennen, de informatie ook impliciet kan voorkomen en de zinnen complex kunnen zijn

in de teksten nog enige redundantie aanwezig is

MVT/K/6: Gespreksvaardigheid

De kandidaat kan

Een gebeurtenis uit het verleden of in de toekomst vertellen of beschrijven

Met betrekking tot situaties en onderwerpen geldt:

Alle situaties en onderwerpen uit het dagelijks leven, studie, beroep en vrije tijd kunnen voorkomen

Met betrekking tot de kwaliteit van uitvoering geldt:

De kandidaat spreekt goed verstaanbaar ondanks een eventueel accent

De kandidaat mag spreken met aarzelingen en onderbrekingen

De kandidaat kan een beperkt aantal grammaticale regels correct toepassen

Voor de kandidaten Arabisch, Frans en Spaans geldt tevens:

De kandidaat mag voornamelijk standaardzinnen en/of vaste uitdrukkingen gebruiken

De grammaticale correctheid wordt niet in aanmerking genomen, tenzij de communicatie wordt verstoord

MVT/K/7: Schrijfvaardigheid

<Voor Arabisch worden de eindtermen schrijfvaardigheid niet getoetst>

Met betrekking tot de situaties en onderwerpen geldt dat de kandidaat kan reageren op een ontvangen brief met een persoonlijk onderwerp en dar de situatie representatief is voor de werkelijkheid. De onderwerpen worden geleverd door persoonlijke omstandigheden, school, vrije tijd, vakantie, het weer, gezondheid en welzijn, onderwijs, toekomstplannen. Het betreft bij Frans en Spaans teksten als een invulformulier, ansichtkaart, briefkaart, memo, eenvoudig briefje in de persoonlijke sfeer, eenvoudige brief in de toeristische sfeer, fax. Bij Duits, Engels en Turks betreft het eenvoudige brieven in de toeristische sfeer, korte semi-formele brieven en e-mail.

Voor de kwaliteit van de uitvoering geldt bij Frans en Spaans:

Bij voorspelbaar taalgebruik en standaardformuleringen zijn spelling en woordgebruik redelijk correct , de kandidaat maakt geen fouten ten aanzien van briefconventies, bij eigen formuleringen verstoren grammaticale fouten de communicatie niet, slechts in beperkte mate heeft er van creatief schrijven sprake te zijn

Voor de kwaliteit van uitvoering geldt bij Duits, Engels en Turks:

Bij voorspelbaar taalgebruik en standaardformuleringen zijn spelling en woordgebruik correct

Hoofdzaken zijn volledig en duidelijk geformuleerd

De kandidaat maakt geen fouten ten aanzien van briefconventies

EINDTERMEN VERRIJKINGSDEEL

MVT/V/1: Leesvaardigheid

<extra: stijlmiddelen als grappen en overdrijving herkennen>

MVT/V/2: Schrijfvaardigheid:

Een formele brief schrijven om informatie te vragen of om iets te arrangeren of af te zeggen; een eenvoudige sollicitatiebrief schrijven; een eenvoudig curriculum vitae schrijven; strategieën toepassen om tekorten in taalkennis te compenseren door omschrijvingen te gebruiken of te parafaseren

Verrijksdeel Frans, Duits, Arabisch, Spaans en Turks:

Herkennen en interpreteren van cultuuruitingen die specifiek zijn voor het taalgebied of daarmee in directe relatie staan (: economische betrekkingen tussen Nederland en een land waar de doeltaal gesproken wordt)(regio's en regionalisering) (multiculturaliteit in een belangrijk land van de doeltaal)(beleving van vrije tijd en de economische aspecten daarvan in een belangrijk land van de doeltaal)

MVT/V/4: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie in het kader van een sectorwerkstuk (dat de volgende fasen kent: voorbereiding, uitvoering, afsluiting, evaluatie)

MVT/V/5: Vaardigheden in samenhang

De kandidaat kan de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen
